

ților d-téle, și vom suferi numai noi, dără am făcut mai mult, dómná, am ooupromis averea altuia, și am violat sântenia depositului, n'am dreptulă s'ți dicú cá m'ai băgat în tóte faptele cele nerușinate, díse d-nu Bogatescu cu un gest spăiméntătorú, și am dreptulú s' dicú acésta? Ce vrei s' dici, domnule, díse d-na Bogatescu cu siguranță.

— Mé înțelegi destul de bine, dómná. . . . Zestreá Helenel. . . . aceea zestre ce unú soldat lăsá ficeí s'ele orfeline, aí aruncat'o nu sciú în ce întreprindere, și ea este în momentulú de a se perde.

— Ei bine, ce poți s' faci, domnule? — Acésta era un scopú laudabilú: voiam s' mărescú averea epítropisitei d-téle, șansa nu'í a fost favorabilă, în adevérú, de cátra timp nu prea sunt norocósá Vomú fi quitú plătindú însine paguba simțită de d-ra Helena, în casú când acest falimentú de care vorbesci se va întâmpla s' aibá locú, — lucru despre care ne putem încă îndoi, — mi se pare cá acesta e unú rău reparabilú. Cu tóte acestea, d-nu Mihail Sărăcescu, care a consiliat ênsu'și acésta încercare va suferi fără indoială, paguba întâmplată averii aceleia pe care trebuie s'o ia în căsătorie. . . Vorbémú încă adineóri despre acésta cu elú, și mi se părea cá era în aceste intențiuni.

— Mai sperî încă că această căsătorie va avea loc, dîmnă, dîse d-nu Bogatescu.

— Déră, răspunse ea, n'ai consimțit la dînsa, și nu'i o afacere convenită, și de la care nu ne putem întorco, fără a compromite chiar pe domnișóra Helena? Ce va dîce lumea când va afla că această unire anunțată într'un mod atît de solemn, s'a stricat?

— Lumea va dîce ce va voi, dîmnă, déră 'ți jur că această unire nu va avea loc. Din fericire am redobîndit mîntea, și nu te voiî mai urma în tîtce aceste iniuități: rolurile s'au schimbat, d-nă, și acum d-ta ai să m'ascuți. Ascultă déră, și află totu rîul co ai de reparat.

De când m'ai silit să depărtez din casa mea, pe fiul meu, sîrmanul meu Costică, era să móră de mai multe ori, dîmnă. În această oră chiar în care 'ți vorbesc, el e în pericol, după cum aflai. Căci temîndu-se negreșit că nu mă voiî întorco de la cruda decisiune, ce m'ai făcut să iau în contra lui, atunci când voința mea era sclava voinței d-téle, m'ai făcut să cred că Costică, resemnat în sórta lui, pîrăsisese Bucureștii, România chiar, și că se dusesese să céră unei țeri străine un destin mai pu-

țin barbar, decât acela care'l va avea în țera în care trăia părintele său. De multe ori, ai mințit, d-nă dicându'mi acesta. Sciai prea bine că Costică e în Bucuresci, cunoscea grósnică miserie în care trăia și în contra cărea se lupta cu atâta curagiu: însă nu'mi ai spus nimic, și decât nobilul orgoliu a acestui june, un moment învins, ar fi cădută, decât fiul meu ar fi încercat de a'mi reaminti, de nu amorul ce un părinte datorește fiului său, cel puțin mila ce ori-care trebuie să aibă pentru un nenorocit, 'i ai fi ridicat chiar această speranță, 'ia fi ridicat mediul-lócele de a corespunde cu mine.

— Ah domnule! dise d-na Bogatescu, făcând un gest de de negațiune, jucat cu un talent de înaltă comedie.

— Ai fi făcut'o, d-nă; respunse el cu un accent imperios, și nu dice ba; — Căci atunci, 'ți voi spune: ai făcut'o, și vom vedea de ai curagiul să tăgăduiesci naintea acestei probe de odiosă lașitate . . . Veți această epistolă, dise d-nu Bogatescu scoțând, din buzunariul său hârtie ce puse sub ochii societății. O recunosc bine această epistolă care mi a fost adresată, și pe care ai căpătat'o fără scirea mea prin poliția d-tleé, care priveghea

tóte acțiunile mele . . . acéstă epistolă mi o scrisese fiulă meu. Ea cuprindea adio lui funebru . . . el 'mî o scria având lângă densusul arma care trebuia să'lă scape de uă viață care 'l devenise fórt ne suferită, din momentul în care căduse în disgrația mea, și încare, prin d-ta, tot prin d-ta, bucuria juncției séle, speranța vieții séle întregi, amorul Helenii i a fost răpit spre a fi dat altuia, și cui! . . . ai citit'o, d-nă acéstă epistolă durerósă scrisă cu lacrimi . . . acéstă opistolă prin care nu cerea nimic nainte de mórte de cât un singur cuvânt de ertare de la tatălă lui, pentru greșala ne cunoscută ce a trebuită să comită, de vreme ce era pedepsit cu atâta asprime. Greșala, ce dicită? crimă, acea odiósă crimă la care mă asociași, sciași că era culpabilă de ea, dómă. Și cu tóte acestea n'ai spus nimic. Ai gemut de bucurie, din contra, aflându sinistra hotărâre ce luase inocintele pe care mi'lă numea criminal, și a căruí perdere o juraseși.

Și, fără provedința, care a aruncat un amic în calea lui Costică în momentul în care disperarea 'lă conducea, la mórte deveniam călăul copilului meu. dómă.

Există óre în epocele cele mai sângerósă uă faptă atât de lasă și atât de neagră, ca acea ce ai făcută,

și pentru care greșelă a voit cerul să mă pedep-
sască, când a permis să întâlnesc în ultimii ani
ai bătrâneței mele, uă creatură ce lua de socie și a
cărei inimă avea deja în ea semințele tuturilor lucruri-
rilor oribile ce ai făcut? Și tocmai în acest mo-
ment chiar, în care uă amicie străină venea în ad-
jutorul lui Costică, în acest moment în care unul
din acei nobili junți care se fac frații tuturilor ne-
fericiților, înapoia cu curagiu și viața fiului meu
și 'lă adjutase o suferă, în aceeași oră chiar, în care
ai introdus la mine, în locul în care ar fi trebuit
să șeză copilul meu, ună streină oblică, căruia am
întins mâna, căruia 'i am deschis punga, pe care
l'am patronat pretutindeni cu creditul meu, și care,
violând sântenia ospitalității, s'a unit cu d-ta ca să
întineze marca familiei mele. Ei bine! dómna, scii
ce a rezultat, scii care e în acest moment desnodă-
mântul tuturilor acestor perfidii tenebrose, urzite cu
geniul crimei a căror angelă încarnat se pôte crede
că ești! . . . D. Mihail Sărăcescu, care voia să ia în
căsătorie dota epitropisitei mele, acea sărmană co-
pilă asupra căreia jurasem că voi veghia, și a
căreia fericire și onóre 'm'i fuseseră incredințate ca
ună deposită, și pe care am abandonat'o ghiare-

lor cruđimelor d-télle ; sciř ce a făcut și de ce lucru e vinovat in această oră, acest d. Sărăcescu ? Ađi dimineată, lângă d ta, lângă mine, a făcut fiului meu Costică, pe care abia am avut timpul să'l recunoscă, uă insultă atât de mare, că comoțiunea morală ce a resimțită din cauza ei a lui. In această redeșteptată in elă toate spiritele negre ale deliruoră, dómna, Costică, se luptă între nebunie și mórte.

— Costică nebun, Costică insultat de d. Sărăcescu ; ce vrei să ăci, domnule ? întrebă d-na Bogatescu. Nu te mai înțelegă astă-dată. De sigură, ești înșelat și dai credómént unor minciuni. Mihail nu cunósce pe fiulă d-télle ; nu l'a văđut nici uă-dată.

— Ilă cunoscea, dómna, și împărtășea ura ce avea in contra lui, căci scia prea bine că amorul epitropisitei melle pentru Costică ar fi fost de ajuns, singură, pentru a cauza răcéla ce Helena 'i arăta, decât această copilă n'ar fi simțită de la începută pentru elă ună sentiment vagă de dispreț și de spaimă . . . Amicul d-télle, protegiatul d-télle, avea déră cuvinte spre a face ce a făcut ?

— Nu crede, urmă d-nu Bogatescu, că toate aceste inichității de care te ai făcut culpabilă vor

remâne fără pedepsă . . . vei avea pe a d-téle. Déră complicele d-téle, acela care de câte-va momente a aruncat spiritul fiului meu în tenebrele nebulie, d. Mihail Sărăcescu, acest lașu care s'a lăsat a i pălmuit adineaori de disprețul d-téle . . . acela e condamnat de mine, condamnat la mórte, dómnă . . . și va muri la moment.

— Unu omorū aci, domnule, ȕise d-na Bogatescu.

— Da, dómnă ; déră unu omor legal, care nu mă desonoréază, unu omu ucidu în care braciulū meu va fi condusū de Dumneȕeu.

— Unu duelū, unu duel cu d. Sărăcescu ! D-ta, d-le Bogatescu ! Déră aceasta 'i imposibilū ; cu atât mai imposibilū, căci el nu'lū va primi . . . El este unu miserabilū, unu lașu.

— Vorbesce mai tare, se te auȕă, ȕise d-nu Bogatescu ; și lovind în pāretele de scānduri, care despārȕea buduarulū în care era Mihail. precum am ȕisū, rēmas singurū, d-nu Bogatescu 'i ȕise :

— Auȕi, domnule ?

Mihail voise se deschidā ușa și se incerce de a fugi ; déră, deschidēnd ușa, el găsi lângă ea unu servitorū care'l opri. și, fōră a ȕice un cuvēnt, 'lū invitā cu gestul de a ședeā din noū.

Două ore de dimineață sunară la pendulă, d-nu Bogatescu lovi pe unu timbru care resună mult timp în mediu-locul tăcerii ce domnea în apartamente.

Lacheul lui se presintă.

— E gata totu? întrebă bătrânul.

— Totul este gata.

— Bine, adu-le aci, și intră în cabinetul meu spre a ruga pe persoanele care sunt acolo să vie aci.

— Déră, domnule, ți se d-na Bogatescu, decă, precum 'mi ai țișu, fiul d-téle este în pericol, ar trebui să trimiți numai de cât la el, ênsu'mi așu dori....

— Veți merge și d-ta, d-omnă, căci acesta va fi pedépsa d-téle de a'l vedea, déră când momentul va fi sosit..... Totuși Costică nu este singur, Helena e lângă d-nsul.

— Helena! ți se d-na Bogatescu, de aceea n'am vedut'o totă seara. Déră sârmana copilă are să fie grozavă compromisă.... de s'ar sci....

— Se scie d-omnă, se scie totu; precum spuneai, Helena este compromisă. d. Mihail, a sciut, nu sci de la cine, că ea era la Costică, și el a răspândit

acéstă nuvelă; astă-seră nu se vorbea de cât de acésta in salónele nóstre.

— Ce felú ! el care voea s'o ia de soție?

— Acéstă scire făcea căsătoria mai sigură lui d. Sărăcescu; el era sigurú că ast-fel desonorată prin acest scandal, va fi imposibilú epitropisitei melle de a spera la uă altă unire, și el care nu dorea de cât averea Helenei, ar fi părut încă, in ochii lumii, un omú onestú, indulgent, bine-voind a acoperi cu numele seú numele pătat al acestei sêrmane copile.... Ah ! totul era bine combinat, dómna, déră din fericire mintea'mi s'a deșteptat la timpú.

Pendulú sună douc și un quart.

— Iată ultimele momente ale vieței d-lui Sărăcescu care sború, díse d-nu Bogatescu, cu uă voce tare.

Mihail aúdi.

— Vrea óre se mă asasineze ? gândi el. Și se uită imprejuru'l, cu priviri pline de spaimă. Ah ! díse elú zărind fereastra. Acest balcon, nu prea e mus; pe acolo voiú putea póte fugi, și alérgă se deschidă fereastra care da pe unú balconú; déră și aci găsi încă unú alt lacheú care, tăcând ca cama-

radul seǔ, dete a înțelege lui Mihail că ori-ce încercare de fugă era zadarnică.

În acest moment, patru persoane intrară în tăcere în camera în care erau d-nu Bogatescu și socia sea; și salutară cu receală pe d-na Bogatescu. Acele persoane erau patru amici ai bătrânului Bogatescu.

— Ora a sosit, domnilor, ȕise d-nu Bogatescu, aduceȕi aci pe d. Mihail Sărăcescu.

D-na Bogatescu sta nemișcată.

Mihail Sărăcescu intră, acompaniat de două lachei, care se retraseră la unǔ semnǔ alǔ stăpânului lorǔ.

D-nu Bogatescu arătă cu degetulǔ unǔ scaunǔ lui Mihail.

Acésta căȕu mai mult pe el, de cât se aședă. Faȕia lui era plină de nă sudóre de spaȕmă.

D-nu Bogatescu deschise ușa care da în salon și se întórse acompaniat de alte două persoane.

Acestea erau Dimitrie și Elisa.

-- Acum, ȕise d-nu Bogatescu, sě ne grăbimǔ, timpulǔ trece.

— Domnule, ȕise elǔ, apropiindu-se de Mihail, și apucându' lǔ de mână, te am condamnat la mórte; pregătește-te.

Mihail preumblă asupra grupei care-l încun-
giura și tăcea, uă privire zăpăcită; el nu înțelegea.

— N'ai nevoie să te esplici nici să te aperi ,
domnule; ai să mori, nu asasinat, dără iu duel ; ai
să te bați cu mine, și am să te omorū; am să te o-
morū; sunt sigurū; să n'ai nici uă speranță de
viêtă. Recunoști acêsta, urmă d-nu Bogatescu, sco-
tând din busunaru'i uă pungă mică.

— Punga mea, dise cu vioiciune Mihail, punga
mea !

— Tocmai ea, domnule respuse d. Bogatescu ,
și scôse din ea unū micū glonțū de aurū ce arătă
lui Mihail, dicându'i: Recunoști și acêsta ?

Mihail tăcu.

— Acêstă pungă este aceea ce ai aruncat, nu de
mult, la picióarele fiului meu pe aleea șoselei,.. fiului
meu care l'ai insultat prin acêstă pomană făcută
in publicū, și care din cauza acestui afront a ine-
bunit. Elū te va omori cu braciul meu, domnule.
Acest glonțū l'am făcut cu aurul ce conținea pun-
ga d-télle. Cu acest aurū, ai lovit pe Costică in â-
nimă, acest aurū este omorător, și te va omori in-
tr'ua oră. Și acum, urmă d. Bogatescu, puind sub
ochii lui Mihail uă epistolă ce scôse dintr'un porto-

foliū, recunoșci această epistolă?... Ea a fost estrasă din corepondință adulteră cu dómna, și se d-nu Bogatescu, arătând pe socia sa. Această epistolă va adjoina la mórtea d-télla, domnule. Crimele d-télla te vor lovi; și d-nu Bogatescu strânse epistola în mână.

— Colonele, și se el, unuia din cei patru bătrâni veniți acolo; încărcăți armele, și d-nu Bogatescu, scoțând dintr'unū biuroū uă cutie cu pistóle, o depuse deschisă pe masă, și, la unū gest alū d-lui Bogatescu, alți duoī din amicii săi..... trecură în partea lui Mihailū.

— Acești domni 'ți vor face onórea d'a fi martorii d-télla, și se d-nu Bogatescu. Hai, domnilor, terminați.

Martorii luară armele și le încărcară. Unulū din pistóle fu încărcat cu unū glonțū de plumbū, și dat în mâna martorilor aleși de Mihail. Cel-lalt pistolū fu încărcat cu glonțulū turnat din aur, și scrisórea adulteriă servi de bură.

— Cu această amū se te omorū, domnule, și se d-nu Bogatescu, arătând arma pe care o dete în mâna martorilor săi.

Mihail nu mai era de cât unū cadavru anticipat.

Pe când sociul ei, retras într'un colț al camerei vorbea încetișor cu persoanele prezente la această scenă, doamna Bogatescu se furișă lângă Mihail, și i aruncă grabnic aceste două cuvinte pronunțiate încet:

— El e bătrân, vederea 'i este slabă, mâna 'i va tremura, ce ești speriat de toate aceste superstiții ridicole? Plumbul e mai sigur de cât aurul. Bogatescu fiind mort, 'mi rămâne averea lui, totul nu e pierdut! Și luă strânse de mână.

Mihail luă un alt aer, lașitatea se îmbracă cu insolință; el 'și reaminti adresa ce avea la dăru la semn, și ridică fruntea.

— Domnule, dispese el d-lui Bogatescu, te aștept, sunt la dispozițiunea d-văstre, și primesc, fără a le discuta, ori-cât de curioase ar fi condițiunile ce ai otărât pentru această luptă de mărte; și întorcându-se spre martorii săi, Mihail se înclină la ei, și le mulțami de asistența ce bine-voia să a'i da.

-- Care vor fi ora și locul? întrebă el.

— Locul ales este Bănăsa, dispese unul din martori.

— Și ora? întrebă Mihail. Aș dori să iau orice dispozițiune înainte de duel.

— Aveți timp două ore, domnule, urmă d-nu Bogatescu. Vi se va da tot ce vă trebuie spre a scrie, dără trebuie să vă previu că veți fi păzit, și că ori-ce încercare de a corupe servitorii mei, este zadarnică. Din parte'mi am asemenea dispozițiunii de luat, și te părăsesc. . . La cinci ore mă voi întorce. . . Vino, domnă, și d-nu Bogatescu; și el eși cu socia lui, cu Dimitrie și Elisa, care asistaseră, ca martori în tăcere, la scena ce am narat. Cei patru amici ai d-lui Bogatescu se retraseră într'ua cameră vecină, și lăsară pe Mihail singur cu spaimile sale.

— Unde mă duci, domnule? întrebă d-na Bogatescu pe sociul ei, când fură în anticameră, în un lacheu 'i aștepta.

— Te duc la pedepsa d-téle, domnă, 'i răspunse d-nu Bogatescu, tot urmat de Dimitrie și de Elisa.

La scara ei găsiră uă trăsura, în care se urcară câte patru.

D-na Bogatescu nu cuteza să vorbească.

Trăsura mergea iute. După uă jumătate oră, ea se opri naintea porții unei case din strada Scaunelor.

— Am sosit, dise d-nu Bogatescu. Ună lachei sări ca să deschidă ușa trăsuri.

D-nu Bogatescu și socia sa, se coborâră cei ântei.

— Ce are să se întâmple acum? dise Dimitrie către Elisa oferindu'î braciul.

Totul părea în mișcare în casă. Chiriașii alergau pe scări, și Dimitrie recunoscă pe doctorul care se urcă acompaniat de comisar.

— Ah! domnule, dise medicul, recunoscând pe Dimitrie; de ce 'î ai lăsat singuri?

— Dără ce este? Costică e mai rău?

— Fiul meu! răspunse d-nu Bogatescu, apropiindu-se . . . Ce s'a întâmplat, domnule?

— Uă întâmplare grănică. . . Veți vedea tot.

Mica cameră a lui Costică era plină de lume, comisarul se puse la uă masă, și proceda la dresarea procesului-verbal.

— Unde 'î fiul meu? strigă d-nu Bogatescu. El s'apropiă de pat, și se trase cu orăre înapoi din fața cadavrului acoperit cu sânge allu Heleni, întinsă pe scânduri. Costică țipa într'un mod spăimântător și ținea încă în mânele se, pumnarul cu care omorise pe prea iubita sa, într'un moment de delir.

— Dómnă, dîse d-nu Bogatescu, a căruia faciă deveni teribilă, calcă cu picórele in acest sânge, d-ta l'ai făcut sê curgă! . . .

Și el cădu in genunchi din naintea corpului sărmanei Helene.

Costică trezit pentr un moment din nebunie, recunosc pe tatăl sêu și vru sê se arunce in braciile lui, când ânsă, mai dincolo, vêdû pe d-na Bogatescu, persecutórea lui, el dete un țipăt de desperare și gróză, și cădu mort la picórele d-nei Bogatescu, asupra căreia se repezisespre a o strêpunge cu pumnalulû.

Procesulû verbalû abia fusese terminatû și d-nu Bogatescu eși din acea cameră udată cu sânge. El sesui in trêsură, și ajunse in mai puțin de un quart de oră la casa lui, — și eraû cu tóte acestea aproape șése ore de diminétă când sosî.

— Ei bine! 'i dîseră amicii.

— Nimicû acum, dîse d-nu Bogatescu, mai târ-diû veți ști totû sê plecămû, sê plecămû, domnilor. Si reintrară, in camera in care Mihail fusese lăsat singurû.

— E șése ore, domnilor, dîse acesta cu un ton ironciñ, și așteptam,

Fără a schimba alte cuvinte, se urcară în trăsură. La șapte ore, ei ajunseră la locul ales pentru luptă.

La opt ore, d-nu Bogatescu fu readusă mort la domiciliul său

.
Acompaniată de Mihail, Sărăcescu, doamna Bogatescu plecă la Galați, unde se căsătoriră șese luni după aceea.

Nu trecură însă trei luni de la casătorie și d-na Bogatescu, devenită acum d-na Sărăcescu, fu lovită de un acces de nebunie provenit din muștraroa de conștiință pentru faptele ce comisesă, în urma căruia și muri. D. Mihail Sărăcescu legitimul posesor al averii soției sale, se dădu cu totul în brațele lui Bacus, la tot felul de petreceri și la jocul de cărți; perdu totă acea avere, și acum umblă traversând stradele Bucureștiului și implorând ajutorul lumii.

FINE.